

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken
E. Ziengs, voorzitter
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG
Per mail: cie.biza@tweedekamer.nl

Onderwerp
Brief over de NCDR voor het
Commissiedebat op 30 juni 2021

Datum
22 juni 2021
Ons kenmerk
2021/0066/JPL/LH/LD

Geachte voorzitter en leden van de Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,

Op 30 juni gaat u tijdens het Commissiedebat in gesprek met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie en Veiligheid over discriminatie en racisme. Het gaat daarbij onder meer over de Verkenning van de Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme (NCDR), en de functieprofiel schets zoals deze is voorgedragen door demissionair Minister Ollongren.¹ Ter voorbereiding van het Commissiedebat brengt het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) graag enkele punten onder de aandacht.

In een eerder position paper aan uw commissie, heeft het College zeven aandachtspunten opgesteld voor de invulling van de NCDR.² Om effectief en slagvaardig discriminatie te bestrijden, moet de NCDR volgens het College:

1. discriminatie over de hele breedte van het maatschappelijk leven signaleren en integraal aanpakken
2. departement-overstijgend werken om verkokering van beleid tegen te gaan
3. een ruim mandaat hebben om beleidsinitiatieven te initiëren en plannen op te stellen
4. onderdeel zijn van de rijksoverheid, op hoog ambtelijk niveau
5. zowel horizontaal als verticaal samenwerken, o.a. met het openbaar ministerie, de politie en gemeenten

¹ ['Functie en opdracht. Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme'](#), Rijksoverheid 11 juni 2021.

² College, [Position paper. De bestrijding van racisme en discriminatie in Nederland. Gedachten ten behoeve van het gesprek met leden van de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer op 3 december 2020](#), 27 november 2020.

6. intern en extern als aanspreekpunt functioneren voor het nationaal antidiscriminatiebeleid (waaronder contactpunt voor organisaties vanuit bevolkingsgroepen die te maken hebben met discriminatie)
7. een duidelijk omschreven mandaat hebben en over voldoende middelen en personeel moeten beschikken.

Aan de hand van deze punten kijkt het College naar de invulling van de NCDR zoals blijkt uit de functieprofielchets en de Verkenning. In de brief wordt waar mogelijk verwezen naar bovenstaande zeven punten.

Algemene opmerkingen

Voorop staat dat het College positief gestemd is over de aandacht die nu uitgaat naar discriminatiebestrijding, en over het feit dat zo voortvarend werk wordt gemaakt van het aanstellen van een NCDR als gevolg van moties van 1 juli 2020 en de jaarlijkse rapportage over 'Veilig jezelf zijn in het openbaar' van het College.³ Dat de Verkenning tot stand is gekomen na gesprekken met, en gebaseerd is op de inbreng van, diverse maatschappelijke organisaties en toezichthoudende instanties (waaronder het College), acht het College eveneens van groot belang.

Hoewel de effectiviteit van de NCDR in de praktijk zal moeten blijken, is het College positief over de invulling van deze functie zoals deze blijkt uit de Verkenning en de functieprofielchets. Deze bieden in de ogen van het College een goede basis en randvoorwaarden om de toekomstige NCDR de functie op vruchtbare wijze te laten vervullen. Relevant voor deze conclusie is dat de NCDR volgens de Verkenning zou moeten worden aangesteld als een kabinetsperiode-overstijgende functionaris met een breed mandaat dat alle vormen van discriminatie en racisme bestrijkt (*punt 1*). Dit is volgens het College nodig om een voortdurende en integrale aanpak van discriminatie veilig te stellen, zowel binnen als buiten de overheid. Het College is verheugd om te zien dat de NCDR zich ook zal richten op het betrekken van relevante actoren in Caribisch Nederland. Ook daar is racisme en discriminatie een probleem, dat met overheidsbeleid moet worden aangepakt. De Verkenning adviseert tevens de NCDR bij wet in te stellen en te voorzien van een ondersteunend bureau van ca. 15 fte. Voldoende ambtelijke ondersteuning van de NCDR acht ook het College noodzakelijk voor een stevige positie van de NCDR in de overheidsorganisatie, zodat deze effectief en daadkrachtig te werk kan gaan (*punt 7*).

Hoewel de functieprofielchets goed aansluit bij de bevindingen en aanbeveling in de Verkenning, mist het College in de tot dusverre door minister Ollongren overgelegde stukken nog een inhoudelijke reactie op deze twee laatstgenoemde onderdelen (wettelijke grondslag voor de NCDR en de omvang van de ambtelijke ondersteuning en overige middelen voor deze functionaris) die in de ogen van

---

³ College voor de Rechten van de Mens, [Jaarlijkse rapportage mensenrechten in Nederland 2019: Veilig Jezelf zijn in het openbaar](#), Utrecht: CRM, 2020.

het College heel bepalend zullen zijn voor het effectief kunnen functioneren van de NCDR. Daarom doet het College de suggestie voor de volgende vraag:

‘Kan de Minister nader toelichten of de NCDR bij wet ingesteld wordt en wat de omvang van de personele (en financiële) ondersteuning wordt?’

Verkokering, versnippering en aandachtsverslapping

Het College heeft in zijn position paper en in gesprekken toegelicht dat een NCDR nodig is om versnippering van het nationale antidiscriminatiebeleid en gaten in de (rechts)bescherming tegen discriminatie voortvarend aan te pakken (*punt 1 en 2*). Zo merkt het College op dat nationaal beleid en regelgeving zich vaak toespitst op een bepaalde groep, een bepaalde vorm van discriminerend gedrag of op een bepaalde locatie waar dergelijk gedrag voorkomt. De verdeling van de verschillende discriminatieonderwerpen over diverse departementen werkt verdere verkokering in de hand. Het College meent dat de instelling van een NCDR kan helpen om die verkokering te doorbreken en om nieuwe impulsen te geven aan de bestrijding van discriminatie. Tegelijkertijd zal ervoor gewaakt moeten worden dat de instelling van een NCDR niet het effect heeft dat initiatieven en gedachtevorming ter bestrijding van discriminatie op departementaal niveau worden afgeschaald. Het College vindt het dan ook belangrijk dat u als Kamercommissie waakzaam blijft op dit mogelijke effect.

In dit verband is specifiek relevant dat uit de functieschets volgt dat de NCDR geen taken van diverse departementen zal overnemen, maar naast de staande organisaties functioneert. Het is op dit moment onduidelijk of de voorgestelde invulling van de NCDR, en tevens de hoog-departementale stuurgroep op departementaal niveau, de door het College gesignaleerde problemen van verkokering en versnippering tegengaat. De diverse discriminatieonderwerpen blijven immers belegd bij diverse departementen, met ieder hun eigen invalshoek. Evenmin is duidelijk of de instelling van de NCDR inderdaad leidt tot de versterking van de aanpak van discriminatie, en er niet toe leidt dat de aandacht voor discriminatie op departementsniveau verslapt.

Tegen deze achtergrond doet het College suggesties voor twee vragen:

‘Hoe zorgt de minister ervoor dat verkokering en versnippering van de nationale aanpak van discriminatie tegen wordt gegaan door de instelling van de NCDR en de hoog-ambtelijke stuurgroep?’

‘Op welke wijze beoogt de minister nu en in de toekomst te garanderen dat de instelling van de NCDR op departementsniveau niet leidt tot aandachtsverslapping voor discriminatieonderwerpen?’

Commissieleden: blijf effectiviteit NCDR bevragen

Het College realiseert zich dat de praktijk de precieze effecten van de instelling van een NCDR moet uitwijzen. Het College heeft ook begrip voor de keuze om de NCDR geen taken van departementen te laten overnemen, aangezien een andere opzet tot zeer ingewikkelde - en waarschijnlijk nauwelijks uitvoerbare - departementale herschikkingen zou leiden. Een en ander maakt echter wel dat de waakzaamheid voor het hierboven door het College gesignaleerde problemen extra groot moet zijn, en nu al nagedacht moet worden over het voorkomen van tegengestelde effecten. Het College roept u als Commissieleden dan ook op om de verantwoordelijke minister hierop te blijven bevragen, ook in de komende jaren, zodat een duidelijk en zo concreet mogelijk beeld ontstaat over de 'winst' die met het instellen van een NCDR geboekt.

Voor vragen of een nadere toelichting kunt u contact opnemen met Leonie Huijbers (beleidsadviseur), via l.huijbers@mensenrechten.nl of 06-31 976 895.

Met vriendelijke groet,

Mr. dr. Jan-Peter Loof
Ondervoorzitter Oordelen